

L'ENTREVISTA

Emigdi Subirats i Sebastià Escriptor i estudiós de la literatura ebrenc

"L'horror nazi és encara més colpidor quan el relata algú proper a nosaltres"

CAMPREDÒ Toni Gallardo

Pregunta: Qui era Roc Llop?

Resposta: Un literat ebrenc, de la mateixa generació que Joan Cid i Mulet, Artur Bladé i altres. La generació de l'exili. Llop era mestre i poeta. També militant anarquista.

P: Com va fer cap al camp nazi de Gusen?

R: A principis del 1939, va refugiar-se a la Catalunya Nord i van internar-lo als camps on els francesos tancaven els exiliats. Després, amb la Segona Guerra Mundial ja en marxa, va ser enrolat a l'exèrcit francès i enviat, amb una companyia de treballadors estrangers, a la regió dels Vosges. Allí va ser capturat pels alemanys. Als republicans, no se'ls reconeixia cap dret com a combatents. Els enviaven al camp d'extermini de Mauthausen-Gusen. D'uns 8.000, en va sobreviure una tercera part. Llop va salvar-se de la cambra de gas dos o tres vegades.

P: Un home amb sort, i fort...

R: El treball esclau, les pallisses, el fred i la mala alimentació de Gusen el van reduir molt físicament. El maig del 1945, quan els americans van alliberar el camp, pesava 35 quilos.

P: L'horror nazi és més colpidor quan l'explica algú proper a nosaltres?

R: Per suposat. No hi ha res que pugui comparar-se a la barbàrie nazi. I Llop l'explica amb realisme, però sense recrear-se en els aspectes

sàdics.

P: Per què va decidir tirar endavant l'edició d'aquesta obra?

R: L'interès per Roc Llop venia de quan, fa cinc anys, vaig ser coautor d'una biografia seva, que va guanyar el premi Artur Bladé Desumvila i va ser publicada pel Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre. Mentre escrivíem aquell llibre, buscàvem exemplars dels *Contes negres vora el Danubi*. L'obra havia guanyat un accèssit en els Jocs Florals celebrats a Amsterdam el 1974, i se'n van editar 600 exemplars a París el 1986... Però no hi havia manera...

P: I en van localitzar algun?

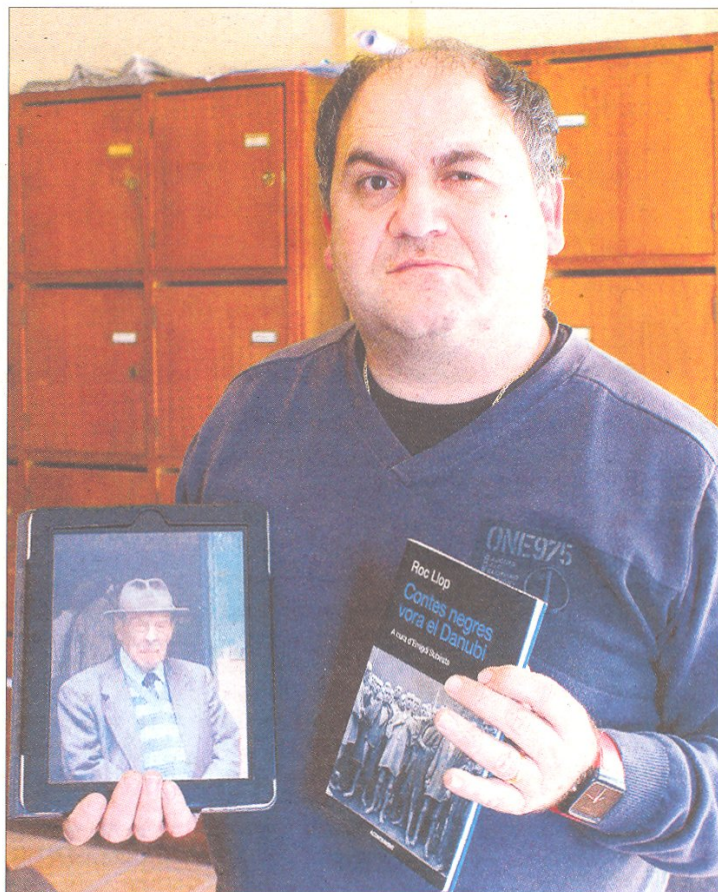
R: Vam entrevistar el seu fill Llibert a Altafulla, on té una segona residència. Ens va explicar que el seu pare s'havia negat a comercialitzar-lo.

P: Per què?

R: Li van imprimir la versió no corregida i estava plena de faltes d'ortografia. Tot i que havia pagat l'edició de la seva butxaca i no era precisament ric, va dir que no s'havia passat la vida lluitant per la dignificació del català per publicar una obra plagada de faltes. La meua dona, Araceli Aguiló, ha fet una acurada correcció dels contes. I jo hi he inclòs una edició crítica.

P: Com va descobrir Llop?

R: Per la lectura de literatura catalana de l'exili. Fa anys que estudio els autors ebrencs d'aquella generació. La meua recerca se centrava en els escriptors de l'exili mexicà. Però vaig obrir una altra línia de recerca

Subirats, amb un retrat de Roc Llop i el llibre, a l'institut de Tortosa on és professor d'anglès.

L'escriptor ebrenc Emigdi Subirats ha tingut cura de l'edició dels 'Contes negres vora el Danubi', un relat de l'horror de l'Alemanya nazi, escrit per Roc Llop i Convalia (Miravet, 1908-París, 1997), que va sobreviure al camp d'extermini de Gusen.

a França, a partir de tres autors: Roc Llop, de Miravet; Francesc Batista Baila, de Vinaròs; i Trinitari Fabregat, d'Alcanar.

P: Recuperar-los és un acte de justícia o alguna cosa més?

R: Llop, o Cid i Mulet, no són escriptors de primera línia, però van ser fidels i constants, no van canviar mai de camisa. També van fer una feina immensa per la nostra llengua.

P: Hem paït prou tot el que va passar durant el segle xx?

R: L'exili va ser moltes coses perdudes. I les ferides encara viuen. L'institut de Tortosa on treballa, amb un nom impossible de canviar, n'és un exemple. Hem fet reconeixements a molts d'aquells autors de l'exili, i alguns de ben importants, però ha estat només recentment. Cid i Mulet va morir a Mèxic i Llop, a París. Bladé va poder tornar, però no al seu poble de Benissanet... Potser tots som fills de la història i per això no s'acaba de pair del tot. ■